

Vem ska omplacera din katt?

Text: Christine Leijd www.hittehund.nu

Publiceras här med tillstånd av Christine Leijd

Något jag länge har funderat på är anledningen till att privatpersoners problem så ofta och lättvindigt överförs till katthem och andra eldsjälar. Måste det vara så? Hur ska man kunna bryta mönstret av de som vill dumpa, och de som ständigt måste ställa upp och överta problemen i det eviga kretsloppet. Jag är motvilligt fascinerad av människans passiva natur, hur de kan spendera dagar i telefon för att ringa och lokalisera katthem, hur de kan gripa efter halmstrån för att "hitta ett hem". Hur de riktigt kan tjata sig till en plats för familjekatten på ett överfullt katthem som kämpar för sin överlevnad. När de behöver ett katthem, då är de bra att ha. Innan och efter dumpningen av katten ägnas de inte en tanke.

Nu gäller ju inte detta alla människor, men de jag kommer i kontakt med betar sig på ett särskilt sätt som jag skulle vilja berätta om. Envetet jagar de nämligen någon som ska hjälpa dem och deras "avlivningshotade katt". De yttrar ordet med dramatisk tystnad, precis som om de trodde att jag genom att höra att deras katt lever under dödshot genast ska åka hem till dem och "rädda" den. Men det är ju inte så samhället fungerar. Det finns ju inte något annat område där man enkelt och smidigt kan få någon annan att överta ens problem, lösa ens dilemma och hitta en lösning. Om oljepannan i villan har gått sönder då får man jaga hantverkare på egen hand och betala den dyra notan, om bilen inte startar finns det sällan någon samarit som kommer flygandes för att bogsera, och om ens barn har varit i slagsmål med ett annat barn, då får man som föräldrar lösa konflikten, vare sig man vill eller inte.

Men vad, vad är det som gör att folk tycks tro att katten de frivilligt har skaffat ska placera om sig självt till idyllen på landet? Jag är ingen trollfe, jag kan inte vifta med ett spö och trollo fram de hemmen, och jag kan lova att "kontakterna" jag har när det gäller hemlösa katter är kontakter som försöker lösa problemen som andra förorsakar, men det existerar ingen väntelista på de som vill ha katt. Varje hem är ett hem som vaskas fram, omsorgsfullt, tidskrävande och med stor möda. Det finns gott om hemlösa katter.

Med häpnad hör jag hur de panikslagna själarna som ringer, hur desperata de är för att kunna dumpa sin katt och de urskuldar sig sällan, de radar bara upp skälen till att inte kunna ha katten kvar, som en uttjatad ramsa. Jag skulle kunna rabbla upp deras skäl i sömnen. Det gäller för dem att hitta den bästa motiveringen, den slogan som de tror passar i mina öron, något som låter tillräckligt behjärtansvärt och bra för att jag ska tvingas öppna min dörr av känsloskäl. Likt telefonförsäljare som vill tvinga på mig DNabonnemang försöker kattdumparen med olika argument för att få iväg sin vara. Det gör mig beklämd. Att deras katt inte har större egenvärde för dem.

Jag ställer dem alltid frågan vad de hittills har gjort själva för att lösa sitt problem. Jag betonar ordet SITT. Oftast har de lamslaget inte gjort mer än frågat sin närmsta omgivning, fått nekande svar och då har desperationen och paniken utbrutit. Andra har inte ens frågat runt utan utgått ifrån att det ska finnas "något katthem" för katten som ska kasseras, precis som det finns bilskrot dit man bogserar bilar eller återvinning för spruckna glasflaskor. Man har ingen tanke på annat än att katthemmen och föreningarna finns till för katter som behöver nytt hem utan att reflektera över hur de arbetar, under vilka förhållanden och om det finns några andra hemlösa katter. Man brukar överhuvudtaget inte vara så intresserad, varken hur katten kommer att få det framöver eller hur omplaceringen kommer att gå till. Det man är intresserad av är nämligen att få en lösning på sitt problem, dvs katten måste lämna deras åsyn. Problemet måste bli någon annans.

Jag är alltid tydlig med att låta folk förstå att det finns en skillnad på katterna som behöver bo på katthem och den katt de behöver göra sig av med. Skillnaden är att de som finns på katthemmen och den de har i soffan är att den de ringer om inte är hemlös.

Den har ett hem. Deras hem. Det är fortfarande deras katt, deras ansvar.

Intressanta diskussioner uppkommer då ifall det inte kan bli ett katthems ansvar då "deras katt behöver ett hem". Deras katt är ju hemlös, ja så gott som hemlös, för den behöver flytta.

Lugnt och mjukt försöker jag att berätta för dem om det oändligt stora antal katter som redan väntar i en kö till Sveriges katthem, deras utsatta belägenhet, hur det känns att frysa, att föda oönskade kattungar som man inte har mjölk till. Att deras katt om den blir dumpad till ett katthem kommer att uppta en plats för en arm kisse som kanske behöver den bättre, som inte har någon att förlita sig på. Din katt har ju iallafall DIG brukar jag säga, men det biter inte. De är inte intresserade av att en enda gång i sitt liv lösa framtiden för sin egen katt, de vill inte ha råd om hur jag skulle gå tillväga om jag vore i deras sits och behövde omplacera sin katt. Vad de vill ha är ett erbjudande på stående fot om hjälp. Inte hjälp till katten, utan att jag ska hjälpa DEM. De har tyvärr missförstått detta med ideellt arbete, att man vill göra något för djuren. De tror att jag finns där för deras skull och blir snarstuckna och irriterade över att jag har en egen åsikt och lite milda pekpinnar, att jag protesterar istället för att bara ta emot. Undrar om jag väcker några tankar hos dem?

Jag skulle så gärna vilja veta exakt VAD det är som utlöser denna desperation, för den föder tydligen en enorm passivitet. Personligen kan jag bara inte förlikas med tanken, jag kan inom mig inte acceptera att folk som påstår sig älska sina katter som de beskriver är "underbara, kan inte vara svårt att hitta hem till", hur de har mage att ringa runt till främmande människor med andan i halsen och med kallt och berått mod vara redo att slänga in den en gång frivilligt införskaffade kattungen i en bur på ett katthem. För det är ju det deras hysteriska rundringande syftar till, att finna en röst i andra änden luren som svarar med en adress dit de kan åka och lämna.

De kan hjärtlöst lämna sin katt de har levt med i x antal år för att sitta i en liten bur och dela ett rum med andra utsatta katter. En liten katt som sitter där med stämpeln "kasserad" mellan de sneda ögonen. Där förlorar de ju kontrollen över sin katts framtid, men helt skrupellöst är man uppenbarligen benägen att släpa iväg sin katt till den första som svarar. Jag kan bara inte begripa hur man resonerar. Finns det förmildrande omständigheter, kan det vara så att folk tror att en omplacering av en katt är något som behöver skötas professionellt? Är det samhällets problem, vårt smidiga system med välordnade avdelningar, där allt kan lösas genom ett telefonsamtal och en handläggare. Har vår struktur gjort att människan inte längre vågar ta egna initiativ?

Så många personer ringer varje vecka och berättar om sina bekymmer. Hur svårt det har varit att hitta hem och undrar om avlivning är enda lösningen. Det är tydligen meningen att jag ska känna sympati för dem. Vad de inte tänker på är att jag varje dag brottas med problemet som de vid ett enda tillfälle i sitt liv ser som oöverkomligt. Och jag tycker inte att det är någon ursäkt att "Du har ju valt det själv, du arbetar ju ideellt med detta, det är din funktion". Vad då för funktion?

De talar om avlivningsshotade katter, men det är ju faktiskt de själva som hotar katten med döden, inte jag, grannen eller arbetskamraten. De vill fly sitt ansvar och utvägen är döden. Ja, inte deras, utan kattens död. Och när de väl sitter med den skrikande katten i väntrummet till veterinären, då mår de dåligt över den utvägen, men då förstår de fortfarande inte att det här är det val de gjorde, utan de skyller absurdt nog kattens alltför

unga död på "Djurskyddsföreningarna som inte gjorde något".

Det är passiviteten som talar när de förtretat upplyser mig om vid förfrågan att de minsann gjort allt de har kunnat för att försöka hitta hem till sin katt, de har ringt runt till samtliga katthem. Missnöjt och uppbragt talar rösten om för mig att de minsann ringt och ringt, men få har ens svarat, och än mindre ringt tillbaka.

De förstår inte hur idiotiskt jag tycker att de resonerar. De har alltså jagat ett hem till sin katt, men inget permanent hem utan ett tillfälligt på ett i regel fullbelagt katthem. De har odslat sin tid och energi på att jaga rätt på någon människa som sedan i sin tur ska få lägga ned sin fritid på att fortsätta jakten på ett riktigt hem. Och till råga på allt har de förmåga att beklaga sig över att dessa människor tidvis är svåra att nå. Vad tror de själva att det beror på? Kanske, kanske för att dessa personer som hela tiden blir överbelamrade med katter, andra människors katter, har en hel del att göra, dagligen, varje år, för någon annans katt.

Än en gång, vad föranleder denna passivitet? Varför ingen insikt eller förståelse för att katthemmen och dess medarbetare är det sista ställe man som ägare och ansvarig för en enda katt ska vända sig till. Bara för att det existerar katthem är det ingen garanti eller ursäkt för att smita undan sitt eget ansvar. För hur är man funtad om man inte kan känna det ansvaret gentemot sin egen katt. Oavsett anledningen till omplaceringen har man ingen giltlig ursäkt att lasta över sin börda på någon annan. Alla skäl är faktiskt faktorer som man som någorlunda intelligent människa borde ha haft med i beräkningen ifrån dag 1. Katter lever upp till hög ålder. Om man inte är beredd att ansvara för en katt under en hel levnad kan man faktiskt välja att överta en äldre katt. Vad är det som är så viktigt med kattungar, att "vara med ifrån början" när man inte vill vara med "till slutet"?

Om man börjar att bli allergisk, ska flytta ihop med en sambo som är allergisk, får ett allergiskt barn, börjar bli allergisk mot att byta kattströ så är det få fall där förloppet är så dramatiskt att det är fara för livet. Samma sak de som ska flytta. Jag har ännu inte hört talats om en stad dit det är förbjudet att ta med sig katten om man bosätter sig där. Favoriten är de som inte vill ha katten inne, att de gör det bästa med hänsyn till katten själv. Om katten själv får välja, ja då vill den säkerligen sitta jamandes i en bur på ett katthem i hopp om att "Huset på landet" ska dyka upp från ingenstans. Mer rimligt är att den får fortsätta sitt liv i någon annans lägenhet. Någon som köper den ifrån katthemmet som redan har haft stora utgifter för att vaccinera, avmaska och kastrera katten. Katten som en gång var någon annans ansvar.

Om man verkligen ville skulle man kunna inackordera katten hos någon annan under den tid det krävs för att finna ett annat hem. Det finns även kattpensionat. När jag berättar det möts jag alltid av högljudda protester. "Det har jag inte råd med" är den vanligaste. Och jag tycker att det är så intressant att samma personer som inte har råd med kattpensionat förväntar sig att andra ska ta sig råd att härbärga deras katt med allt vad det innefattar i husrum, foder, veterinärvård tills den får ett eget hem. Själva tycker de sig inte ha råd, men att låta andra betala, det är inte lika kostsamt tydligen. För de jobbar ju ideellt.

Det största problemet är att få inser att det är katten som behöver ett hem. De talar sällan om sin katt som en individ, vad de tror att den skulle må bra av, utan samtalen kretsar kring vad de mår bra av, vad de vill ha för en lösning, deras problem. De tänker inte ens på katten utan enbart på sig själva. Högst beklagligt är det ofta även en ekonomisk fråga. Man har nämligen förhört sig om veterinärens priser för att avliva en katt. Och den som inte vill ta sig tid att finna ett bra hem med allt det inbegriper, de

brukar ha en benägenhet att även vilja spara in på den humana sprutan.

För några veckor sedan lyssnade jag av min telefonsvarare. En klar kvinnoröst berättade för mig att de akut behövde hitta nya hem till sina två katter. Hon muttrade något om allergi och rabblade upp alla sina telefonnummer. Det var akut. Såklart. Annars skulle de ju inte ringa. Sedan kom den känslomässiga utpressningen i vanlig ordning då hon fortsatte sin monolog på svararen med att förklara hur sorgligt det skulle vara att behöva avliva två friska och fina, klena katter, hur gulliga de var, och att det var dessutom väldigt dyrt. Hon hade inga pengar till det. Hon avrundade sedan det intalade meddelandet med att förklara att om jag inte kunde hjälpa henne att omplacera dem skulle hon gärna vilja ha hjälp med pengar till avlivningen. Denna lilla anekdot från min vardag tycker jag kan avsluta min text om kattägarnas brist på känsla och ansvar och belysa min situation som ideellt arbetande djurvän.

Christine Leijd www.hittehund.nu